

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

в січні–листопаді 2017 року

НАСЕЛЕННЯ

Чисельність наявного населення в області, за оцінкою, на 1 листопада 2017р. становила 1022,1 тис. осіб. Упродовж січня–жовтня 2017р. кількість жителів Чернігівщини зменшилася на 11302 особи.

Порівняно із січнем–жовтнем 2016р. обсяг природного скорочення збільшився на 676 осіб.

Упродовж січня–жовтня 2017р. народилося 6375 малюків. Кількість померлих склала 15759 осіб.

РИНОК ПРАЦІ

За даними державної служби зайнятості, кількість зареєстрованих безробітних на кінець листопада 2017р. становила 9,8 тис. осіб, з них допомогу по безробіттю отримували 78,1%.

Більше половини (59,7%) загальної кількості безробітних становили жінки.

Рівень зареєстрованого безробіття в цілому в області на кінець листопада 2017р. становив 1,6% населення працездатного віку. Цей показник був вищим серед населення сільської місцевості (1,7%) порівняно з жителями міських поселень (1,5%).

Середньооблікова кількість безробітних, які отримували допомогу у зв'язку з безробіттям упродовж листопада 2017р., становила 7,6 тис. осіб. Середній розмір допомоги з безробіття складав 2100 грн, що дорівнює 65,6% законодавчо визначеного розміру мінімальної заробітної плати (3200 грн).

Кількість вільних робочих місць (вакантних посад), заявлених роботодавцями до державної служби зайнятості, упродовж листопада 2017р. зменшилася на 16,5% й на кінець місяця становила 1,1 тис.

За професійними групами найбільший попит на робочу силу на кінець листопада 2017р. спостерігався на працівників сфери торгівлі та послуг (18,1% від загальної кількості заявлених вакансій), кваліфікованих робітників з інструментом (17,7%), робітників з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин (17,5%), а найменший – на кваліфікованих робітників сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства (1,9%), технічних службовців (3,5%).

Навантаження зареєстрованих безробітних збільшилося й на кінець листопада 2017р, становило 9 осіб на одне вільне робоче місце (вакантну посаду).

ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ

У січні–жовтні 2017р. **середньомісячна номінальна заробітна плата** штатних працівників підприємств, установ та організацій (з кількістю працюючих 10 осіб і більше) порівняно із січнем–жовтнем 2016р. зросла на 41% і становила 5508 грн.

Серед більш оплачуваних були працівники, зайняті в добувній промисловості й розробленні кар'єрів, у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення, у виготовленні виробів із деревини, виробництві паперу та поліграфічній діяльності, у державному управлінні й обороні; обов'язковому соціальному страхуванні, у фінансовій та страховій діяльності, у складському господарстві та допоміжній діяльності у сфері транспорту, де нарахування в 1,6–1,2 раза перевищили середній показник в області. Водночас абсолютний розмір заробітної плати працівників підприємств поштової та кур'єрської діяльності, виробництва меблів, іншої продукції, ремонту і монтажу машин та устаткування був значно нижчим і не перевищував 61,2% середнього показника в області.

Індекс реальної заробітної плати в січні–жовтні 2017р. порівняно з відповідним періодом 2016р. становив 122%.

Загальна сума **заборгованості з виплати заробітної плати** впродовж січня–жовтня 2017р. зменшилася на 496,9 тис.грн (на 3,6%) та на 1 листопада 2017р. становила 13,2 млн.грн. Сума боргу складає 1,2% від фонду оплати праці, нарахованого за жовтень 2017р.

Борги працівникам економічно активних підприємств становили 6,7 млн.грн. Їхні розміри зменшилися впродовж січня–жовтня 2017р. на 888,8 тис.грн (на 11,8%). Найбільша заборгованість серед економічно активних підприємств спостерігалася в промисловості – 3,9 млн.грн (58,6% загальної суми).

Кількість працівників економічно активних підприємств, які вчасно не отримали заробітну плату, зменшилася впродовж січня–жовтня 2017р. на 23,6% й на 1 листопада 2017р. становила 993 особи (0,5% загальної кількості штатних працівників, зайнятих в економіці області). Більшість із них була в промисловості (56%) й охороні здоров'я та наданні соціальної допомоги (16,9%).

Кожному із зазначених працівників не виплачено в середньому 6707 грн, що на 13,4% більше від середньої заробітної плати, нарахованої за жовтень 2017р.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

У січні–жовтні 2017р. **субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг** призначено 317,7 тис. домогосподарств, з них у міських поселеннях – 215,2 тис. домогосподарств, у сільській місцевості – 102,5 тис. домогосподарств.

Загальна сума призначених субсидій становила 133,5 млн.грн (у міських поселеннях – 98,3 млн.грн, у сільській місцевості – 35,2 млн.грн).

Середній розмір допомоги, призначеної одному домогосподарству в жовтні, становив 182,8 грн.

Крім того, 41,6 тис. домогосподарств було призначено **субсидії готівкою на відшкодування витрат для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива** (у міських поселеннях – 7,3 тис. домогосподарств, у сільській місцевості – 34,3 тис. домогосподарств). Середній розмір субсидії цього виду, призначеної в жовтні, становив 2833,1 грн на одне домогосподарство.

У січні–жовтні 2017р. **населенням області сплачено за житлово-комунальні послуги 1026,3 млн.грн (74,3% нарахованих сум).**

ПРАВОПОРУШЕННЯ

За повідомленням прокуратури, у січні–листопаді 2017р. обліковано 14439 кримінальних правопорушень. Із загального числа зафіксованих правоохоронними органами кримінальних проявів 37,2% – тяжкі та особливо тяжкі.

У загальній кількості злочинів 61,6% становили злочини проти власності, 11,1% – проти життя та здоров'я особи, 5,1% – у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, 4,5% – у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення, 3,8% – проти безпеки руху й експлуатації транспорту, 3,1% – проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування й об'єднань громадян і злочини проти журналістів, 2% – злочини у сфері господарської діяльності, 1,6% – проти встановленого порядку несення військової служби, 1,5% – проти правосуддя, по 1,4% – проти громадської безпеки та проти громадського порядку й моральності, 1,2% – проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина, 0,9% – проти довкілля.

Протягом січня–листопада 2017р. обліковано очевидних умисних убивств та замахів на вбивство – 41, умисних тяжких тілесних ушкоджень – 63, згвалтувань (та замахів) – 4. Кількість випадків крадіжок становила 7554, шахрайства – 649, грабежів – 227, хабарництва та розбоїв – по 39.

Правоохоронними органами за цей період виявлено 14 осіб, які скоїли злочини в складі 5 організованих груп; закінчено 5 кримінальних проваджень про кримінальні правопорушення, вчинені організованими групами.

Кількість потерпілих від злочинів у січні–листопаді 2017р. становила 8237 осіб, із числа яких 3150 – жінки, 607 – особи похилого віку та інваліди 1 і 2 групи, 89 – неповнолітні у віці 14–17 років та 62 – діти у віці

до 14 років. Найбільша кількість потерпілих (65,7%) – від крадіжок та грабежів, серед них 38% – жінки. У дорожньо-транспортних пригодах, пов'язаних зі злочинами, на території області постраждало 310 осіб.

Усього внаслідок злочинних діянь загинуло 148 осіб, із числа яких 47,3% загинуло внаслідок дорожньо-транспортних пригод, пов'язаних зі злочинами; 23,6% – умисно вбито.

Кількість виявлених осіб, які вчинили злочини, становила 2604, з них жінок – 340 (13,1%), неповнолітніх у віці 14–17 років та дітей до 14 років – 56 (2,2%). У загальній кількості виявлених осіб, які вчинили злочини, 25,8% раніше вже ставали на злочинний шлях (з них 74% мали незняту або непогашену судимість), 14,8% знаходилися в стані алкогольного сп'яніння, 6% вчинили злочин у групі. Питома вага працездатних осіб, підозрюваних у скоєнні злочинів, які на момент учинення злочину не працювали і не навчалися, становила 61,4%, безробітних – 9,5%.

СПОЖИВЧІ ЦІНИ

Індекс споживчих цін (індекс інфляції) у січні–листопаді 2017р. в області становив 113,4%, в Україні – 112,5%.

Продукти харчування та безалкогольні напої в цілому зросли в ціні на 16,9%. Найбільше (на 76,7% та 63% відповідно) подорожчали сало та пшоно, на 20,4–29,5% – сири, фрукти, рис, хліб, молоко, сметана, м'ясо та м'ясопродукти; на 8,5–18,4% – макаронні вироби, борошно пшеничне, овочі, яйця, кисломолочна продукція, маргарин та масло, пластівці вівсяні, крупи манні та ячні. Водночас крупи гречані знизилися в ціні на 27,6%, цукор – на 8,4%.

Тютюнові вироби зросли в ціні на 35,4%, алкогольні напої – на 8,9%.

Тарифи на утримання будинків та прибудинкових територій підвищилися на 30,6%, електроенергію – на 28,1%, гарячу воду – на 15,8%, каналізацію – на 14,6%, холодну воду – на 10,5%, опалення та природний газ – на 1,2%.

Поштові послуги подорожчали на 66,8%, мобільний зв'язок – на 14,6%, місцевий телефонний зв'язок – на 6,8%.

Послуги у сфері освіти стали дорожчими на 18,9%, охорони здоров'я – на 7%.

Ціни у сфері транспорту підвищилися на 14,9% головним чином через подорожчання транспортних послуг на 19,6%, палива та мастил – на 17,3%.

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Фінансовий результат великих та середніх підприємств до оподаткування (крім малих, сільськогосподарських підприємств, банків, бюджетних установ) за січень–вересень 2017р. становив 624,1 млн.грн

прибутку (за аналогічний період минулого року цей показник становив 2339,6 млн.грн збитків).

Прибутковими підприємствами, частка яких у загальній кількості становила 72,2%, отримано 1057,7 млн.грн прибутку, що на 29,5% більше, ніж за січень–вересень 2016р.

Частка збиткових підприємств порівняно з відповідним періодом попереднього року збільшилася на 3,1 в.п. і становила 27,8%. Ними допущено 433,6 млн.грн збитків, що в 7,3 раза менше, ніж за січень–вересень 2016р. Найбільше збиткових підприємств спостерігалось у таких видах економічної діяльності: операції з нерухомим майном (80%), мистецтво, спорт, розваги та відпочинок (66,7%), тимчасове розміщування й організація харчування (62,5%), транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність (52,6%).

ПРОМИСЛОВІТЬ

За підсумками січня–листопада 2017р. порівняно з відповідним періодом 2016р. індекс промислової продукції становив 96,9%.

У **добувній промисловості і розробленні кар'єрів** обсяги промислового виробництва склали 93,1%, в **переробній промисловості** – 97,7%.

На підприємствах із виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів обсяг промислової продукції порівняно із січнем–листопадом 2016р. зменшився на 8,5%. Спостерігалось зменшення випуску ковбасних виробів – на 6,1%, вершкового масла – на 6,6%, свіжого чи охолодженого м'яса свиней – на 6,8%, борошна – на 7,1%, хліба та виробів хлібобулочних, нетривалого зберігання – на 12,9%, рідкого обробленого молока – на 14,4%, йогуртів та інших ферментованих чи сквашених молока та вершків – на 34,3%, соняшникової нерафінованої олії – на 47,8%. Водночас зросло виробництво сирів сичужних та плавлених (на 29,8%), свіжого чи охолодженого м'яса великої рогатої худоби (на 23%), круп (на 14,3%), напоїв безалкогольних (на 4,7%).

У текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів порівняно із січнем–листопадом 2016р. випуск промислової продукції зріс на 3,3%. Більше вироблено взуття, білизни та речей постільних, менше – вовняних тканин.

На підприємствах із виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності індекс промислової продукції склав 106,7%, у виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – 171,2%, у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 106,7%, у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування, – 117,6%, у машинобудуванні – 119%.

Серед окремих видів продукції більше вироблено деревини, уздовж розпиляної чи розколотої, інструментів ручних, пожежних машин,

автобусів; менше – шпалер, вогнегасників, верстатів для оброблення деревини.

У постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря в січні–листопаді 2017р. порівняно з відповідним періодом попереднього року промислове виробництво склало 96,8%.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Індекс сільськогосподарської продукції в січні–листопаді 2017р. становив 103,9% до січня–листопада 2016р. У сільськогосподарських підприємствах він був 103,2%, а в господарствах населення – 105,2%.

Індекс продукції рослинництва за січень–листопад 2017р. порівняно з відповідним періодом 2016р. становив 105,6%, у т.ч. в сільськогосподарських підприємствах – 103,7%, господарствах населення – 110,1%.

Під урожай 2018р. культури озимі на зерно та зелений корм посіяні на площі 253,6 тис.га, що на рівні попереднього року, у т.ч. зернових на зерно – 213,5 тис.га, ріпаку на зерно – 38,4 тис.га.

Індекс продукції тваринництва за січень–листопад 2017р. до січня–листопада 2016р. становив 98,7%, у т.ч. в сільськогосподарських підприємствах – 100,6%, господарствах населення – 97,1%.

За розрахунками, на 1 грудня 2017р. **загальна кількість** великої рогатої худоби налічувала 202,1 тис. голів (на 3,6% менше 1 грудня 2016р.), у т.ч. корів – 110,8 тис. (на 2,6% менше); свиней – 165,8 тис. (на 14% менше), овець і кіз – 41,1 тис. (на 4% менше), птиці всіх видів – 3850,2 тис. голів (на 3,5% більше).

У господарствах населення утримувалося 44,3% загальної кількості великої рогатої худоби, у т.ч. корів – 58,9%; свиней – 44,3%, овець і кіз – 93,2% та 93,7% птиці всіх видів.

Господарствами всіх категорій у січні–листопаді 2017р. реалізовані на забій 53,7 тис.т **худоби та птиці** (у живій масі), що на 3,6% менше, ніж у січні– листопаді 2016р., вироблені 507 тис.т **молока** (на 0,3% менше) та 271,5 млн.шт **яєць** (на 3,9% менше).

Питома вага господарств населення в загальному виробництві м'яса становила 52,5%, молока – 56,8%, яєць – 84,6%.

На 1 грудня 2017р. в сільськогосподарських підприємствах (крім малих) та підприємствах, що здійснюють зберігання та переробку зернових культур, були в наявності 2143,7 тис.т зерна (на 23,2% більше проти 1 грудня 2016р.), у т.ч. 224,6 тис.т пшениці, 1745,6 тис.т кукурудзи, 61,9 тис.т ячменю, 51,7 тис.т жита. Насіння соняшнику зберігалось 187,9 тис.т (на 18,6% менше, ніж на 1 грудня 2016р.).

БУДІВНИЦТВО

У січні–листопаді 2017р. підприємства області виконали будівельні роботи на суму 731,7 млн.грн. Індекс будівельної продукції в січні–листопаді 2017р. становив 123,3% проти січня–листопада 2016р. Будівництво будівель збільшилося на 8,5%, у т.ч. нежитлових будівель – на 22,2%, а житлових будівель зменшилося на 7,1%. Будівництво інженерних споруд зросло в 1,8 раза.

Нове будівництво, реконструкція, розширення та технічне переоснащення склали 64,1% від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний і поточний ремонт – 24% та 11,9% відповідно.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У січні–жовтні 2017р. експорт товарів становив 470,8 млн.дол. США, імпорт – 374,3 млн.дол. США. Порівняно із січнем–жовтнем 2016р. експорт збільшився на 43,6%, імпорт зменшився на 8,6%. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами склало 96,5 млн.дол. США (у січні–жовтні 2016р. від’ємне – 81,6 млн.дол.).

Зовнішньоторговельні операції проводилися з партнерами 125 країн світу (з них 28 країн ЄС).

Обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 154,9 млн.дол. США, або 32,9% від загального обсягу експорту товарів (у січні–жовтні 2016р. – 95,1 млн.дол. США, або 29%), та збільшився проти січня–жовтня 2016р. в 1,6 раза.

Серед країн ЄС найвагоміші експортні поставки здійснювалися до Нідерландів, Румунії, Італії, Польщі, Іспанії, Литви, Німеччини.

Серед інших країн найбільше екпортувалися товари до Російської Федерації, Туреччини, Білорусі, Єгипту, Грузії, Молдови, Республіки, Азербайджану, Казахстану, Ізраїлю.

Порівняно із січнем–жовтнем 2016р. збільшився експорт товарів до Ізраїлю (у 6,4 раза), Нідерландів (у 3,4 раза), Іспанії (у 2,2 раза), Литви (у 2 рази), Італії (в 1,9 раза), Німеччини (в 1,6 раза), Російської Федерації (в 1,5 раза), Туреччини (на 31,8%), Білорусі (на 31,1%), Польщі (на 27,1%), Єгипту (на 22,6%), Казахстану (на 15,6%), Грузії (на 8,4%), Азербайджану (на 7,5%), Румунії (на 7,1%); зменшився – до Молдови, Республіки (на 8,8%).

У загальному обсязі експорту товарів порівняно із січнем–жовтнем 2016р. збільшилася частка зернових культур, насіння і плодів олійних рослин, машин, обладнання та механізмів; електротехнічного обладнання, недорогоцінних металів, олій рослинних. Натомість зменшилася частка деревини й виробів із деревини, паперу та картону, готових харчових продуктів, текстильних матеріалів та текстильних виробів, взуття, молока та молочних продуктів.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 138,3 млн.дол. США, або 37% загального обсягу (у січні–жовтні 2016р. – 152,4 млн.дол., або 37,2%), та зменшився проти січня–жовтня 2016р. на 9,2%.

Найвагоміші імпорتنі поставки товарів серед країн ЄС здійснювалися з Німеччини, Італії, Польщі, Нідерландів, Литви, Великої Британії, Австрії.

Серед інших країн світу найбільші імпорتنі надходження були з Білорусі, Російської Федерації, Китаю, Бразилії, США, Індії.

Порівняно із січнем–жовтнем 2016р. збільшився імпорт товарів із Литви (у 3,5 раза), США (в 1,6 раза), Китаю (на 21,6%), Австрії (на 15,2%), Російської Федерації (на 12,5%), Нідерландів (на 9,8%), Польщі (на 7,1%), Білорусі (на 2,7%); зменшився – з Бразилії (на 47,9%), Великої Британії (на 39,5%), Індії (на 32,7%), Німеччини (на 20,1%), Італії (на 19,3%).

У загальному обсязі імпорту товарів збільшилася частка продукції хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, недорогоцінних металів та виробів із них, зернових культур, текстильних матеріалів та текстильних виробів, полімерних матеріалів, пластмас та виробів із них, мінеральних продуктів, паперу та картону, засобів наземного транспорту, крім залізничного. Зменшилася частка готових харчових продуктів, машин, обладнання та механізмів; електротехнічного обладнання.

Обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) унесених в економіку Чернігівської області з початку інвестування, на 1 жовтня 2017р. становив 430,3 млн.дол., та в розрахунку на одну особу населення склав 417,5 дол. США.

Інвестиції надійшли з 39 країн світу. З країн ЄС з початку інвестування внесено 408,9 млн.дол. (95% загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 21,4 млн.дол. (5%).

До основних країн-інвесторів, на які припадає 94,7% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Велика Британія, Польща, Кіпр, Латвія, Туреччина, Нідерланди, Віргінські Острови (Брит.).

На промислових підприємствах області зосереджено 93,3% загального обсягу прямих інвестицій, на підприємствах сільського, лісового та рибного господарства – 2,7%, у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – 1,2%, в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном – 0,8%, в оптовій та роздрібній торгівлі; ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів – 0,5%.

ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ

Оборот роздрібною торгівлю, який включає дані щодо роздрібного товарообороту підприємств (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, у січні–листопаді 2017р. становив 14067,7 млн.грн., що у порівнянних цінах на 3,6% більше від обсягу січня–листопада 2016р.

Роздрібний товарооборот підприємств (юридичних осіб), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, з початку року становив 9087,7 млн.грн, що у порівнянних цінах на 2,4% більше проти відповідного періоду 2016р.

ТРАНСПОРТ

У січні–листопаді 2017р. вантажооборот підприємств автомобільного транспорту становив 788,9 млн.ткм, або 119,9% від обсягу січня–листопада 2016р. Підприємствами автомобільного транспорту **перевезено** 1281,6 тис.т **вантажів**, що становить 96,8% від обсягу січня–листопада 2016р.

У січні–листопаді 2017р. усіма видами транспорту виконано пасажирооборот в обсязі 713,9 млн.пас.км, послугами **пасажирського транспорту** скористалися 83,6 млн. пасажирів, що становить, відповідно, 99% та 107,6% від обсягу січня–листопада 2016р.

Послугами автомобільного транспорту (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) скористалися 40,9 млн. пасажирів, що становить 94,8% рівня січня–листопада 2016р. Перевезення пасажирів автотранспортом фізичних осіб-підприємців становили 16,9 млн. пасажирів (85,8%).

Міським електротранспортом перевезено 42,7 млн. пасажирів, що на 23,7% більше, ніж у січні–листопаді 2016р.

Послугами річкового транспорту з початку року скористалися 17 тис. пасажирів, що становить 85,4% рівня січня–листопада 2016р.

Головне управління статистики
у Чернігівській області